

Johannes op Patmos

Liturgiesuggesties:

Joh. De Heer 7; Opwekking 277 en Opwekking 366

Psalm 111: 1 en 2

Psalm 119: 36

Openbaring 1: 1-20

Psalm 96: 1 en 6 OB

Avondmaalsformulier 1^e deel

Psalm 96: 8 en 9 OB

Na verkondiging: Psalm 63: 1 en 3

Psalm 27: 7

*

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Kleine kinderen ... kleine zorgen.

Grote kinderen ... grote zorgen.

Of met een variant daarop: Kleine mensen ... hebben kleine zorgen.

Grote mensen ... hebben grote zorgen.

Dat denk ik wel eens, wanneer ik mensen als president Clinton en Jeltsin zie.

Dan denk ik: Wat moeten die mensen een zorgen hebben.

Menselijkerwijs gesproken ligt de toekomst van de wereld in hún handen.

En als ze iets doen dat verkeerd is, ... dan kan - alweer menselijkerwijs gesproken - de héle wereld naar het einde gaan.

Voor de media: de krant, de radio en de televisie, zijn dan ook de grote zorgen van grote mensen belangrijk.

Maar er zijn ook kleine zorgen.

Je zult maar alleen een AOW- of een WW-uitkering hebben.

Een belangrijk onderwerp van gesprek in politiek Den Haag waar deze maand een nieuw kabinet moet worden geformeerd.

'Hoe zal het gaan als er straks een nieuwe regering is aangetreden?

Bevriezing of vermindering van m'n koopkracht?'

Of - heel iets anders - je zult maar een zoon of een dochter hebben, die de verkeerde kant opgaat.

Nachtenlang kun je daarover piekeren.

En maar denken: 'Wat heb ik dan verkeerd gedaan ...?'

Grote zorgen, kleine zorgen.

Ze kunnen, broeders en zusters, jongelui, je leven gaan beheersen.

Ze kunnen zo'n beslag gaan leggen op de dingen van alle dag, dat je leven erdoor wordt verlamd.

Mag ik u vragen: Waar is dat oude vertrouwen op de HERE?

Waar is het geloof dat God het leven van onze wereld en van ons eigen kleine leven in Zijn handen houdt?

*

Vanmorgen, broeders en zusters, jongelui, wil ik met u en jullie een begin maken met het samen lezen van de Openbaring.

Geen gemakkelijk Bijbelboek.

Een boek vol beelden en symbolen.

Een boek waar men in de geschiedenis van de exegetische verschillende kanten mee is uitgegaan.

De één haalt er dít en de ander haalt er dát uit.

Het heeft wel wat weg van de interpretatie van modern schilderij.

Die ziet er dít in, een ander haalt er dát uit.

Voor sommigen werd Openbaring tot een Almanak der Waereld-historie, waaraan allerlei toekomstvoorspellingen te ontzutselen zijn.

Hoe spannend de Openbaring ook kan zijn - Hal Lindsey is er door de verkoop van zijn boeken rijk van geworden - u zult van mij geen cursus in-legkunde krijgen.

In het zoeken naar een uitleg van het laatste Bijbelboek wil ik mij laten leiden door wat de Schrift ons zelf wil aanreiken.

We zullen Schrift met Schrift moeten verklaren.

En u en jij zult dan met mij ontdekken hoeveel samenhangen dit bijbelboek heeft met het Oude Testament.

De Openbaring blijkt de lijn van de wet en de profeten voort te zetten.

Maar Openbaring laat ook zien dat alleen - door de volharding in geloof in Jezus Christus - overwonnen kan worden.

Genoeg hierover ter inleiding, we nemen - op deze voorbereidingszondag - een duik in Openbaring 1.

*

Het is zondag: de dag van de Here.

Johannes zit op het strand van het eiland Patmos.

Hij tuurt in de verte ...

Dáár over het wijde water van de zee ... daar ligt Efeze.

Daar is het ook zondag.

Daar komen mensen samen om hun geloof te belijden in de opgestane Here Jezus Christus.

Johannes is hun voorganger, hun predikant.

Johannes.

In zijn jonge jaren is hij Jezus gevolgd.

Johannes, de zoon van Zebedéus en Salomé.

Eén van de twaalf discipelen.

Hij is - na Pinksteren - de leider van de kerk in een deel van Klein Azië geworden.

West-Turkije, met als centrumplaats: Efeze.

En het gaat - onder de bezielende leiding van Johannes - goed in Efeze.

Er wordt flink aan gemeente-opbouw gedaan. Gods Geest werkt krachtig en krachtadig en brengt zo velen tot geloof in de Here Jezus Christus.

Maar dan opeens gebeurt het.

Een andere keizer, een ander regime.

In de tweede helft van de eerste eeuw krijgt de kerk van Jezus Christus te lijden onder de vervolging van de Romeinse staat.

Ook van de christen-staatsburgers wordt verwacht dat zij de keizer in Rome als hun heer en heiland aanroepen.

Maar hoe moet dat?

Christenen erkennen alleen Jezus Christus als hun Heer en Heiland.

In geen geval zijn zij bereid om offers voor de keizer in Rome te brengen.

En zo wordt Johannes, apostel van Jezus Christus, voorganger/predikant te Efeze tijdens het schrikbewind van keizer Nero (dan moet u denken aan de jaren 54-69 ná Christus) gevangen genomen en verbannen naar Patmos.

Een klein eilandje voor de kust van Turkije. Een strafkolonie.

En daar zit Johannes nu.
De eens zo succesvolle predikant ... nu monddood gemaakt.
Ver weggestopt van de bewoonde wereld.
Daar heeft Johannes zo zijn zorgen.
Dat is te begrijpen.
'Hoe moet het nu met de gemeente waarvan hij de voorganger was?
Zou de gemeente aan de romeinse verdrukking ten onder gaan?
Zouden ze volharden in het geloof?'

*

Herkent u, broeders en zusters, de vragen van Johannes?
In het klein zijn het ook onze vragen.
De vragen, de zorgen, om onze kinderen, onze familieleden, onze vrienden.
'Zouden ze volharden in het geloof?
Zouden ze - tegen de verleiding en de verdrukking - weerstand kunnen blijven bieden?'
We zien het om ons heen ... mensen haken af.
Kerkgebouwen worden gesloten.
Het doet ook mij pijn en verdriet.
Jongeren en ouderen.
De zuigkracht van de wereld wordt hen te machtig.
Ze kunnen niet meer op tegen de pesterijtjes, de prikkelende vragen.
De verleiding om alles van de kerk en het geloof overboord te zetten is ook vandaag de dag zo geweldig groot.

Johannes op Patmos.
Zijn vragen zijn ook onze vragen.
'Zouden ze het volhouden?
Zouden ze weerstand kunnen bieden?'
En dan ineens ... de hemel gaat voor Johannes open.
Midden in zijn vragen ... midden in zijn zorgen.
Kijk, broeders en zusters, jongelui, dát is nou God.
Zomaar opeens maakt Hij een opening, een gat ... midden in je vragen, in je zorgen.
Dat kan een opmerking zijn in een preek, een lied, een psalm, een woord uit de Bijbel, een droom, een visioen.

In een aantal visioenen geeft God Johannes zicht op de toekomst.
God opent zijn hemel en gaat tot mensen spreken.
Johannes omschrijft het in vers 10 met deze woorden: *"Ik kwam in vervoering des geestes op de dag des Heren, en ik hoorde achter mij een luide stem, als van een bazuin, zeggende: Hetgeen gij ziet, schrijf dat in een boek en zend het aan de zeven gemeenten: naar Efeze, en naar Smyrna, en naar Pergamum, en naar Thyatira, en naar Sardes, en naar Philadelphia en naar Laodicea."*

Op zondag. Midden op de dag.
Je denkt dat je droomt, maar als je je in je arm knijpt, dan voel je dat je klaarwakker bent.
God laat in visioenen zien ... hoe het zal gaan met de kerk en de macht van de boze. In die tijd werd natuurlijk allereerst gedacht aan de boze/duivelse/demonische macht van keizer Nero.
Maar Openbaring verwijst tegelijk naar álle machten die zich tegen God en zijn gemeente verzetten.
De anti-christ, de draak, het beest uit de zee en het beest uit de aarde ...
Het zijn steeds nieuwe verschijningen waarin de macht van de boze zich omhult.

Hoe machtig die boze - noem hem maar satan, duivel, tegenstander van God - ook lijkt ... hij wordt tenslotte overwonnen.
En de Kerk, de gemeente ... zij zal straks als een bruid samen met haar Bruidegom ... de bruiloft van het Lam vieren.

Dat Lam, die Bruidegom, is ... Jezus Christus.

Over Hem gaat het in de Openbaring.

"Openbaring van Jezus Christus, welke God Hem gegeven heeft om zijn dienstknechten te tonen hetgeen weldra moet geschieden ..."

Het Lam van God, de Bruidegom, die Zich heeft opgeofferd tot verzoening van al onze zonden.

Hij viert aan het einde van de Openbaring met zijn Bruid ... de grote bruiloft.

Ons avondmaalsformulier verwijst daar naar.

Wat wij volgende week in het Heilig Avondmaal vieren heeft er iets van weg.

Wat wij nu nog in de gebrokenheid van de zonde samen vieren, zullen we straks in heerlijkheid mogen meemaken.

God de Vader, is druk doende de voorbereidingen voor die Bruiloft te treffen.

Weet u, weet jij - door het geloof in Jezus Christus - of u en jij daar straks ook bij zult zijn?

Zult u, zul jij blijven volharden in het geloof?

*

"Openbaring van Jezus Christus."

Even iets over dat woord openbaring.

Apokalyps. Onthulling.

Een deksel wordt ergens afgenomen.

We mogen een blik slaan.

Openbaring is als een soort kijkdoos.

Je mag er naar kijken.

Je kunt er niet aanzitten.

Er blijven dingen verborgen.

Onthulling en verbergings.

Die beide begrippen spelen een rol mee als het gaat om dat woord openbaring. Open-baring.

Misschien dat het u en jou is opgevallen ... als God zich aan mensen openbaart dan gaat dat als het ware trapsgewijs.

"Openbaring van Jezus Christus, welke God Hem gegeven heeft om zijn dienstknechten te tonen ... door de zending van zijn engel."

Trapsgewijs: God - Christus - engel - Johannes, zijn dienstknecht - de gemeenten - hoorders.

God staat bovenaan de trap van de openbaring.

Hij openbaart Zich.

En wij ... wij staan onderaan de ladder van de openbaring.

Gods openbaring komt tot ons - door de bijbelschrijver op schrift gezet - in de Bijbel.

God heeft ze willen gebruiken.

Door zijn Geest.

Als instrumenten in dienst van de verkondiging van het evangelie.

Wij mogen die Bijbel lezen, wij mogen naar Gods profetische woorden horen en ... die ook bewaren.

"Zalig hij, die voorleest, en zij die horen de woorden der profetie, en bewaren, hetgeen daarin geschreven staat, want de tijd is nabij."

Het wordt ons, broeders en zusters, jongelui, ook duidelijk wáárom God tot mensen

spreekt?

"De tijd is nabij." Welke tijd?

De tijd dat aan al het onrecht en het geweld tegen Gods Schepping en zijn Kerk een einde zal komen.

Openbaring eindigt met het neerdalen van een nieuw Jeruzalem en ... met de poel van het verderf.

Zij die in hun geloof hebben volhard zullen mogen delen in de heerlijkheid van Gods nabijheid in de stad met gouden straten, paarden poorten en fundamenten van edelstenen.

Zij zullen feestvieren op de bruiloft van het Lam.

Maar zij die niet geschreven staan in het boek des levens zullen met alle demonische machten hun einde vinden in de poel van het vuur.

Die tijd is nabij!

Dat is de troost die Johannes mag optekenen in zijn boek en mag doorgeven aan al zijn geloofsgenoten in de verdrukking.

Dat is een waarschuwing aan het adres van allen die God niet serieus nemen.

Hij komt op aarde terug.

In Jezus Christus, zijn Zoon.

Als de grote Overwinnaar, als de Koning der koningen.

*

Nu weet u wellicht dat een boek of een brief in de wereld van het oude oosten wat anders is opgebouwd dan de manier waarop wij dat meestal doen.

De handtekening, de naam van de afzender staat bovenaan: *"Johannes."*

Dan de geadresseerden: *"Aan de zeven gemeenten in Asia."* Dan een groet of zegenwens: *"Genade zij u en vrede ..."*

Opvallend is dat Johannes aangeeft dat hij zijn boek niet op uit eigen initiatief schrijft, maar in opdracht van een ander: *"Genade zij u en vrede van Hem, die is en die was en die komt, en van de zeven geesten, die voor zijn troon zijn, en van Jezus Christus, de getrouwe getuige, de eerstgeborene der doden en de overste van koningen der aarde."*

Johannes schrijft zijn bijbelboek in opdracht van ... de Drieënige God.

God de Vader, die hier genoemd wordt: *"Die is en die was en die komt."*

Woorden die ons herinneren aan Gods openbaring aan Mozes bij het brandende braambos.

Daar maakt God Zich bekend als de Ik-ben-die-Ik-ben.

Ik ben er van eeuwigheid tot eeuwigheid.

Er ben er altijd geweest en ik zal er ook altijd zijn.

Een naam die ons wijst op Gods onveranderlijke trouw.

"Die is en die was en die komt."

Hij is er, Hij was er en Hij zal komen.

Dat laatste is een belofte uit het Oude Testament. God zal te midden van zijn volk komen wonen, profeteren Ezechiël en Zacharia.

Dat gaat in vervulling, als het nieuwe Jeruzalem uit de hemel neerdaalt.

Genade en vrede ook van de zeven geesten die voor zijn troon zijn.

De zeven geesten ... zijn het symbool voor de volheid van de Geest.

Zeven ... het getal van God, van de volheid en de volmaaktheid.

Zeven is vier (het getal van de aarde) plus drie (het getal van de hemel).

Hoewel er één Heilige Geest is wil de uitdrukking "zeven geesten" aanduiden de volheid van de Heilige Geest die zijn het werk van Christus voortzet in de hemel en op de aarde.

"Voor zijn troon."

Even iets ter verduidelijking ...

Misschien weet u vanuit het Oude Testament dat de tabernakel en de tempel uit drie gedeelten bestond die ieder een eigen functie hadden.

In de voorhof stond het brandofferaltaar.

Hierop werd de offerdieren verbrand.

Zij werden daar verbrand als een offer voor de zonden van het volk.

De mens zou - volgens de wet van God - moeten sterven.

Maar een dier gaf daarvoor in zijn plaats zijn leven.

U begrijpt dat de offers iets te maken hebben met het offer dat de Here Jezus op Golgotha voor ons gebracht heeft.

Dat offer gedenken we volgende week bij de viering van het Heilig Avondmaal.

Maar dan was er ook nog het heilige en het heilige der heiligen van de tabernakel en de tempel.

In dat heilige der heiligen stond de ark van het verbond.

De gouden kist met daarin de twee platte stenen waarop de wet van God geschreven stond.

Ook de staf van Aäron en een kruikje manna werden in die ark bewaard.

Die ark van het verbond is in het Oude Testament het symbool van de troon van God.

Vanaf die troon regeerde God als Koning over zijn volk Israël.

Twee engelenfiguren, cherubs, bewaakten die troon.

Vóór die troon, in die andere ruimte: het heilige van de tempel, stond ondermeer de zevenarmige kandelaar.

Die brandde daar dag en nacht als het symbool van de verlichtende werking van de Heilige Geest.

Wat Johannes, broeders en zusters, jongelui, in Openbaring 1 beschrijft herinnert ons aan de tabernakel en de tempel van het Oude Verbond.

Zijn lezers in de zeven gemeenten van Klein Azië moeten dat herkend hebben.

Veel christenen in Klein-Azië waren immers vroeger joden geweest.

Ik las ergens dat de joden in het Romeinse rijk 1/7 van de bevolking vormden.

Behalve ½ miljoen joden in Palestina zou zo'n 6 miljoen in de verstrooiing gewoond hebben.

In vers 5 en 6 bezingt Johannes de lof ter ere van Jezus Christus.

Van Hem wordt gezegd: *"Jezus Christus, de getrouwe getuige, de eerstgeborene der doden en de overste van de koningen der aarde."*

- Jezus, dat is Redder, Verlosser, Bevrijder.

- Christus, dat is Gezalfde, Profeet - Priester - Koning.

- De getrouwe getuige geeft de betrouwbaarheid van Jezus Christus aan als God straks oordeelt over ons leven.

- De eerstgeborene van de doden. De eersteling.

De baanbreker voor allen die op Hem hun geloof en verwachting gebouwd hebben.

- De overste van de koningen der aarde.

Al mogen Clinton en Jeltsin tot de belangrijkste regeringsleiders gerekend worden ...

Jezus Christus gaat hen nog verre te boven.

Hij heeft alle macht ... in hemel en op de aarde.

Hoort u ... hoe alle aandacht gericht wordt op de Here Jezus Christus?

Die Jezus, broeders en zusters, jongelui, die Jezus heeft ons lief.

Wij mogen delen in zijn liefde.

Hij heeft ons van onze zonden verlost.

Dat gedenken we bij het brood en de wijn van het Heilig Avondmaal.

Zijn bloed waste onze ongerechtigheden af.
En daardoor maakte Hij ons tot een koninkrijk van priesters.
Oorspronkelijk zou Israël dat zijn (Exodus 19:6).
Petrus past dat toe op de gemeente (1 Petrus 2: 5,9).
Ook voor Johannes is dat een belangrijk punt.
Wat Israël geldt, wordt op de Kerk overgedragen.
We zullen dat in Openbaring vaker tegenkomen.

Priesters. In het Oude Testament stonden twee ambtsdragers tussen God en mens:
de profeet en de priester.
De profeet is Gods afgezant voor de mens.
Hij heeft de taak om namens God tot de mensen te spreken.
De priester is de afgezant van de mens voor God.
Hij vertegenwoordigt de mensen.
Hij brengt namens het volk de offers voor de zonden.
Die taak van de priester in de tempel is - na het unieke, allesomvattende offer dat
Jezus Christus voor ons gebracht heeft op Golgotha - voorbij.
Hij kan naar huis. Jezus Christus als de grote Priester offers Zichzelf.
Hij geeft daarmee Zijn leven, voor ons, in onze plaats.
Er zijn ná Goede Vrijdag geen offers meer nodig.
De tempel van Jeruzalem kan gesloten en gesloopt worden.
Dat zal ook gebeuren, op een gruwelijke manier.
Maar daarover een andere keer.

*

Ik kom terug op het begin van de preek.
Kleine mensen hebben ... kleine zorgen.
Grote mensen ... grote zorgen.
Maar waar is ons vertrouwen op de HERE?
Waar is ons geloof in onze opgestane Heiland?
Wie de Openbaring leest komt onder de indruk van de trouw van onze God.
Van de leiding van de gemeenten door Zijn Heilige Geest.
En van de liefde van de Here Jezus Christus die u, jou en mij, uit onze zonden
verlost heeft!

O ja, hoort u het goed?
Heb jij het goed gehoord?
Jezus Christus hééft u en jou en mij verlost.
Dat staat niet nog te gebeuren. Het is gebeurd!
Bij het avondmaal dat we samen volgende week zondag weer mogen vieren worden
we daar aan herinnerd.
Hoe Jezus Christus - uit liefde - Zijn leven in onze plaats heeft gegeven.
Dat wij verlost zijn door zijn kostbaar bloed.

En wij ... Jezus Christus heeft óns, broeders en zusters, jongelui, tot priesters voor
zijn God en Vader gemaakt.
Wij mogen die God en Vader van Christus dienen.
Als priesters.
Met onze geestelijke offers in de vorm van lofzegging, dankzegging en dienstbetoon.
Hier in de kerk.
Maar ook thuis en op ons werk.
God en Christus dienen.
Ook als dat soms offers van je vraagt. ...
Laten we dan niet vergeten hoe groot het offer is geweest dat Christus heeft ge-

bracht voor ons.

Daarom ... een goede voorbereidingsweek voor het avondmaal.

'Lof zij Christus!'

"Hem zij de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden!"

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden, 5 juni 1994

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !